

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
5.Bf.188/2019/7. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2019. november 13. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

Í T É L E T E T:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék 2019. március 28. napján kelt 9.B.150/2018/50. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottnak a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő cselekményének megnevezése helyesen egy rendbeli költségvetési csalás büntette.

A feltételes szabadságra bocsáthatóságra vonatkozó rendelkezésből a „de legkevesebb három hónapnak a kitöltését” részt és az ítélet bevezető részéből a 2018. október 12-i tárgyalási napra történő utalást mellőzi.

A vádlott lakcíme helyesen 4.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A Balassagyarmati Törvényszék a 2019. március 28. napján kelt 9.B.150/2018/50. számú ítéletével a vádlottat 1 rendbeli különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], 3 rendbeli számvitel rendjének megsértésének büntette [Btk. 403. § (1) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 5 év gazdasági társaság vezetői tisztségviselésétől való eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, és a vádlott a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Kötelezte továbbá az eljárás során felmerült 936.263 forint bűnügyi költség megfizetésére felhívásra az állam javára.

Az ítélet ellen a 2019. március 28. napján megtartott tárgyaláson a vádlott és védője „teljes felmentésért” jelentett be fellebbezést, míg a Nógrád Megyei Főügyészség 2019. március 29. napján kelt és 2019. április 1. napján érkezett B.1247/2012/42. BTÖ számú átiratában a szabadságvesztés

büntetés és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés súlyosítása, valamint vagyonekobzás alkalmazása végett fellebbezett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség 2019. július 11. napján kelt BF.454/2019/2. számú átiratában az ügyészi fellebbezést más okból is, módosított tartalommal fenntartotta, míg a védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak.

Átiratában arra hivatkozott, hogy a törvényszék a perrendi szabályokat megtartotta, a Be. 13. § (3) bekezdésének megfelelően - figyelemmel a Be. 10. § (1) bekezdés f) pontjában írtakra - három hivatásos bíróból álló tanácsban járt el, bár a jegyzőkönyvben elmulasztotta feltüntetni, hogy a tanács mely tagja felel meg a hivatkozott jogszabályi előírásnak.

Ügyfelderítési kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett. Bár a vádlott tagadta bűnösségét, azonban azt maga is elismerte, hogy „az áru tulajdonjoga csak virtuálisan mozgott”, az áru a szlovák telepről közvetlenül az ügyfelei telephelyére ment.

A mérlegeléssel megállapított történeti tényállás megalapozott, az csak a személyi rész körében megalapozatlan kis mértékben, a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt okból, mivel a törvényszék a terhelt által az előkészítő ülésen előadott személyi körülményeit hiányosan rögzítette, azonban e hiányosság a másodfokú eljárásban pótolható.

A törvényszék az indokolási kötelezettségének eleget tett, számot adott arról, hogy a vádlott védekezését miért nem tudta elfogadni, melyek azok a bizonyítékok, amelyekre a tényállást alapította, és milyen körülmények cáfolják a terhelt állítását.

A tényállásból a vádlott bűnösségére levont következtetést okszerűnek tartotta, azonban az elsőfokú bíróság nem vizsgálta kellő körültekintéssel, hogy az ügyben az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos rendelkezések alkalmazása kedvezőbb-e a vádlottra nézve, jelentőséget a feltételes szabadsággal kapcsolatos rendelkezések módosulásának tulajdonított.

Álláspontja szerint az elkövetéskor hatályos rendelkezéseket figyelembe véve a vádlott cselekménye 2 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő adócsalás büntettként minősült, melynek büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, szemben az ítéletben a vádlott terhére rótt öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett költségvetési csalás büntettkével. Ezen túlmenően a magánokirat-hamisítás büntetési tétele változatlan maradt, s hasonló megállapítás tehető a számvitel rendjének megsértése büntettkével kapcsolatban is, melynél jelentősége van, hogy három évet érintően szegte meg a 2000. évi C. törvény rendelkezéseit a vádlott.

Mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor irányadó szabályok értelmében halmazati büntetés kiszabása indokolt a terhelttel szemben, melynek szabályai érdemben nem változtak.

A fellebbviteli főügyészség az adócsalás tekintetében részletesen elemezte a vádlott cselekményének az 1978. évi IV. törvény szerinti minősülését.

Érvelése szerint az 1978. évi IV. törvény alkalmazása kedvezőbb a vádlottra nézve, ezért téves volt esetében a Btk. alkalmazása.

A büntetés kiszabása során irányadó körülményeket megfelelően vette számba a törvényszék, de azokat nem súlyuknak megfelelően értékelte.

Bár az elkövetéskor irányadó szabályok alapján a szabadságvesztés minimuma kedvezőbb, az enyhítő szakaszra utalás nélkül is kiszabható lett volna az elsőfokú ítéletben meghatározott büntetés,

azonban a többszörös halmazatot, a huzamosabb időn át történő elkövetést és a hasonló bűncselekmények nagymérvű elszaporodottságát figyelembe véve, a generális prevenció szempontjaira is tekintettel indokolt a törvényi minimumot jobban meghaladó szabadságvesztés és ehhez igazodóan hosszabb tartamú közügyektől eltiltás kiszabása.

A Nógrád Megyei Főügyészség fellebbezésében hivatkozott vagyoneklobzás alkalmazását nem tartotta indokoltnak az adóhatóság által alkalmazott szankción túlmenően arra is tekintettel, hogy nem merült fel adat, hogy a bűncselekményből származó haszonnak mi lett a sorsa.

A járulékos rendelkezéseket törvényesnek ítélte, viszont észrevételezte, hogy az ítélet bevezető részében a 2018. október 12-i hatánapra utalás téves, mivel azon a napon a törvényszék előkészítő ülést tartott.

Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a tényállás Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kiegészítését követően a Balassagyarmati Törvényszék 9.B.150/2018/50. számú ítéletének rendelkező részét a Be. 606. § (1) bekezdés alapján megváltoztatva, a vádlott bűnösségét mondja ki 2 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében, 3 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 289. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő számvitel rendjének megsértése büntetében, valamint 2 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, és vele szemben hosszabb tartamú szabadságvesztést és közügyektől eltiltást szabjon ki, mellőzze a feltételes szabadságra utaló rendelkezést, egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

A védő a 2019. november 4. napján érkezett beadványában fellebbezésének indokolásaként kérte a másodfokú bíróságot, hogy a Balassagyarmati Törvényszék által hozott 9.B.150/2018/50. számú „törvénysértő és megalapozatlan ítéletet elsődlegesen változtassa meg, állapítsa meg, hogy a vádlott nem bűnös, ezért őt a vád alól mentse fel, másodlagosan a törvénysértő és megalapozatlan teljes ítéletet (annak indokolására is kiterjedően) helyezze hatályon kívül és kötelezze a Balassagyarmati Törvényszéket új eljárás és új érdemi - a büntető anyagi és eljárási szabályoknak megfelelő - határozat meghozatalára”.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete teljesen megalapozatlan és törvénysértő, az elsőfokon eljáró bíróság által megállapított tényállás hiányos, az nem felel meg a büntetőeljárás lefolytatására vonatkozó eljárási szabályoknak és az ügyre irányadó anyagi jogszabályi rendelkezésekben foglaltaknak sem.

A nyomozás törvényessége tekintetében az alábbiakat észrevételezte:

- A vádlottat tanúként 2013. augusztus 14. napján hallgatták meg és gyanúsított kihallgatására azt követően csak 2017. május 25. napján került sor. A nyomozó hatóság a gyanúsítás, illetőleg a gyanúsítás módosítás közlésekor semmilyen konkrét, közvetlen bizonyítékot nem jelölt meg, de azt sem, hogy konkrétan mikor, milyen módon, milyen elkövetési magatartással valósította volna meg a vádlott a terhére rótt bűncselekményeket.
- A nyomozás során a helyes tényállás megállapítása és az ellentmondások feloldása érdekében senkivel sem szembesítették a vádlottat.

- A vádlott csak a 2018. május 23-i iratismertetést követően ismerhette meg az eljárás során kihallgatott tanúk vallomását, így csak akkor szembesülhetett azzal, hogy ki és milyen tartalmú terhelő vallomást tett rá. Ebben a körben édesapja, a tanú 1 meghallgatását sérelmezte különösen.
- A nyomozati eljárás során mind Magyarországon, mind az ország1 területén több tanú meghallgatására került sor, akik a vádlottra konkrét tartalmú terhelő vallomást nem tettek. A tanú2 vonatkozásában is kiemelte, hogy első tanúvallomásában nem ismerte fel, csupán a második vallomásában nyilatkozott úgy, mintha felismerné a vádlottat.

A fentiek ellenére a nyomozó hatóság meg sem kísérelte a NAV határozatokban rögzített ténymegállapítások és a nyomozati eljárásban meghallgatott tanúk vallomásai közötti ellentmondásokat feloldani, nem rendelte el a tanúk és a vádlott szembesítését sem, így meg sem kísérelte az ügyre irányadó helyes tényállást megállapítani. Sérelmezte, hogy az ügyészség sem hívta fel a nyomozó hatóságot további eljárási cselekmények elvégzésére annak érdekében, hogy az ügyre irányadó tényállás egyértelmű és világos legyen.

Álláspontja szerint a vádlottnak a nyomozás során nem volt módja arra, hogy közvetlenül reagálhasson az őt terhelő állításokra, és a szembesítés lehetőségét kihasználva feltárja a valós tényeket, és ezzel nem csak a saját valós szerepét tegye egyértelművé, hanem a tényállás felderítéséhez is hozzájárulhasson.

Az ügyészségnek nem az volt a célja, hogy a tényállást megfelelően feltárja és ennek keretében a terheltet terhelő és mentő körülményeket is figyelembe vegye, továbbá a meggyőződését a bizonyítékok tárgyilagos mérlegelésével alakítsa ki, hanem fordítva, olyan tényállás megállapítását érje el, amely egyrészt megfeleljen a NAV által 2011. és 2012. években hozott, ún. adóhatározatok rendelkező részének és azok indokolásának, és olyan tényállás megállapítását érje el, amely az előzőek miatt már rögzült meggyőződéshez igazítható.

A váddal és a bírósági eljárással összefüggésben az alábbiakra hivatkozott:

- Kifejtette, hogy a vádlottnak 2010. december 28. napjával megszűnt a Bt. vonatkozásában képviseleti jogosultsága, míg a Kft1. 2015. július 9-én került felszámolási eljárás alá, és ezt követően a társaság ügyeiben a felszámoló szervezet volt jogosult eljárni, így a vádlottnak nem volt lehetősége, hogy az adóügyekbe, a lezárt vizsgálatok irataiba betekintést nyerjen, és a sérelmes adóhatározat ellen jogorvoslással sem élhetett.
- Megismételte az eljárás során hivatkozottakat, mely szerint a megrendelők a vádlottnál megrendelték a termékeket, mely megrendeléseket továbbította a beszállítók felé, és a beszállító rendelte meg a faipari anyagokat a szlovák partnertől. A Szlovákiából beérkezett termékek közvetlenül a megrendelő telephelyére kerültek leszállításra, tehát mindig a megrendelők vették át a szállítmányokat. Utána került sor az ellenérték megfizetésére, majd a beszállítóval történő elszámolásra, a termék értékének megfizetésére a beszállító felé. A vádlott a szlovák partnerekkel semmilyen szerződéses kapcsolatban nem állt, feléjük számlákat az általa irányított társaságok, de más társaságok képviseletében sem állított ki.
- Érthetetlennek találta a NAV revízió által alkalmazott logikát, mely szerint, ha a beszállítója által kiadott és a vádlott által befogadott számlák mind fiktívek voltak, akkor az ezek

folyamodványaként a vádlott által a partnerei felé kiadott számlák is fiktívek. E körben azonban súlyos ellentmondást észlelt az által, hogy a vádlott ügyfeleinek többségénél a NAV elfogadta a vádlott által kiállított számlákat, elismerve azonban, hogy valóban előfordult olyan eset is, amikor nem és a kiállított számlákat a későbbiek során fiktívnek minősítették. Azon ügyfelek esetében, akik sérelmezték azt, hogy a számlákat a NAV fiktívnek minősítette, a másodfokú eljárásban eljáró adóhatóságok érvelésüket elfogadva mentesítették őket a NAV által kiszabott büntetések alól. Tehát ez által a vádlott által irányított társaságok által befogadott, majd a teljesítéseket követően az általa kiállított számlák is valós gazdasági eseményen alapultak.

- érelmezte továbbá, hogy a vád pontosan nem jelöli meg, hogy a vádlott mikor és milyen módon követte el a terhére rótt bűncselekményeket. Önmagában a számlákban megjelölt dátumok nem alkalmasak arra, hogy a kereskedelmi folyamatokat bemutassák.
- Nincs arra konkrét adat, hogy a vádlott az ún. beszállítói társaságok létrehozásában, működésében tevőlegesen közreműködött volna, képviselőjükben eljárva számlákat bocsátott volna ki az általa irányított gazdasági társaságok felé.
- Az eljárás során nem merült fel, hogy az árut értékesítő szlovák cégek a teljesítésüket követően ne kapták volna meg a pénzüket, vagy hogy a vádlott által a megrendelő részére leszállított termékeket az érintett gazdálkodó szervezetek ne kapták volna meg. Tehát a kereskedelmi láncolatban a szerződött felek között valós gazdasági események zajlottak le, a kiállított és befogadott számlák valós gazdasági eseményen alapultak.
- A tanúk vallomásával összefüggésben arra hivatkozott, hogy mind a tanú3, mind a tanú2 nyomozati szakban tett vallomása, különös tekintettel a fényképről történő felismerésre vonatkozóan erősen megkérdőjelezendő, és az ellentmondások feloldása érdekében a törvényszék által lefolytatott bizonyítás során a tanúk és a vádlott szembesítésére mindenképpen sor kellett volna, hogy kerüljön. Ezen eljárási cselekmény elmaradása a vádlott védekezéshez való jogát sértette.
- A tanú4 vallomásával összefüggésben azt emelte ki, hogy a tanú a vallomásában nem is tudta megjelölni azon időszakot, amikor a vádlott egyéni vállalkozóként járt az ország1-ben, de azt sem, amikor cége képviselőjében járt volna el.
- A 2. tényállási pont vonatkozásában sérelmezte, hogy a vádirat nem tartalmazza, hogy a vádlott milyen módon és mikor követte el azon cselekményét, hogy a gazdasági társaság könyvelésében a 2010-2011. évi beszámolóiban szerepeltette a fiktív számlákat. A vádlott nem is volt abban a helyzetben, hogy a Bt. 2010-2011. évi beszámolóiban a vád tárgyává tett számlákat szerepeltesse, hiszen ügyvezetői tisztsége 2010. december 28. napjával megszűnt. A társaság képviselőjében már nem is járhatott el, a megjelölt beszámolók elkészítésében már nem is működött közre, tehát a számvitel rendjének megsértése bűncselekményt el sem követhette.
- Álláspontja szerint a nyomozás során beszerzett szakvélemény tartalma sem fogadható el bizonyítékként, tekintettel arra, hogy a kirendelő végzés egyértelműen a fentebb hivatkozott 2010. és 2011. évben meghozott jogerős NAV határozatokban megjelölt számlákra, a NAV által megállapított adóhiányokra utalt. Kiemelte, hogy a szakértő bírósági eljárás során tett

nyilatkozata szerint nincs joga arra, hogy vizsgálja azt, hogy melyik számla volt fiktív vagy melyik nem, az a Bűnügyi Igazgatóság feladatköre.

- Az ügyészi perbeszédhez kapcsolódóan idézte az ügyészi perbeszédben elhangzottakat és arra hivatkozott, hogy azt az ügyészi állítást, hogy „a vádlott állításával szemben a valóságban a vádlott közvetlenül az ország1-ben szerezte be a faárut, amit Magyarországon értékesített tovább” az ügyészség semmilyen konkrét bizonyítékkal nem bizonyította.
- Az ügyészség figyelmen kívül hagyva az általa megállapított tényállások hiányosságait, az eljárási szabályok megsértését.
- Az elsőfokú bíróság jogi értékelésével összefüggésben sajnálatát fejezte ki, hogy a törvényszék az általa lefolytatott bizonyítási eljárás során az ügyre irányadó tényállásokat lényegében a váddal egyezően állapította meg és hozott a vádlottal szemben megalapozatlan és törvénytörő, igen súlyos büntetést.

A védő jogi álláspontja szerint az ügyben egyértelműen nem állapítható meg a vádlott terhére a vádban megjelölt bűncselekmények elkövetése, de minden kétséget kizáróan az sem, hogy a vád szerinti bűncselekményeket a vádban megjelölt módon, szándékosan vagy súlyos gondatlanságban követte volna el.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásban az egyes bűncselekményre vonatkozó konkrét elkövetési módok pontos megjelölésére, leírására, az ezekhez kapcsolódó bizonyítékok megjelölésére, összegzésére nem került sor. A tényállások hiányosak, nem felderítettek, ezért azok nem is lehetnek alkalmasak a vádlott büntetőjogi felelőssége megállapítására.

Sérelmezte, hogy a törvényszék nem észlelte és nem vizsgálta, hogy a nyomozó hatóság milyen eljárási szabályokat sértett, így azt sem, hogy a vádlott édesapját milyen állapotban hallgatták meg az adóigazgatási eljárásban és a nyomozás során tanúként. Ismét sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a nyomozás során a vádlottat és a rá terhelő vallomások tett tanúkat nem szembesítették, így az ellentmondások feloldására nem került sor.

Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy az adóigazgatósági eljárásban hozott adóhatározatok úgy emelkedhettek jogerőre, hogy azok ellen a vádlottnak, mint a vizsgálatokkal érintett gazdasági társaságok volt képviselőjének jogorvoslat előterjesztésére már nem is volt lehetősége.

Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a vádlottat a vád alól mentse fel.

Arra az esetre, ha a helyes tényállás megállapítása érdekében további eljárási cselekmények foganatosítása lenne indokolt, az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészségnek a hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás alkalmazására vonatkozó indítványát kérte elutasítani azzal az indokkal, hogy álláspontja szerint a vádlott nem követte el a terhére rótt bűncselekményeket.

A nyilvános ülésen a fellebbezése írásbeli indokolásában foglaltakat maradéktalanul fenntartotta. Álláspontja szerint védenca a terhére rótt bűncselekményt nem követte el, annak elkövetési módja nem valósulhatott meg, és meg sem valósult.

Mindezekre tekintettel elsődlegesen védence felmentését, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének - megalapozatlanság okán történő - hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta. Harmadlagosan pedig arra az esetre, ha az ítéletábla is megállapítaná védence büntetőjogi felelősségét kérte, hogy az ügyészség enyhébb minősülésre vonatkozó hivatkozása mellett vegye figyelembe a hatályos rendelkezéseket és büntetési tételeket, így olyan büntetést szabjon ki, ami korlátlanul enyhíthető és figyelembe veszi a rendkívül hosszú eljárást, így indítványozta a védenccével szemben kiszabott szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztését.

A nyilvános ülésen a vádlott egyetértett a védője által a fellebbezés indokolásában előadottakkal. Megismételve az elsőfokú eljárásban már általa hivatkozottakat, sérelmezte, hogy az adóhatóság előtt folyt eljárásokban megfosztották az iratbetekintési jogától, fellebbezést sem tudott előterjeszteni, minden próbálkozását elutasították. Másodfokon a NAV elfogadta a vevői által befogadott számlákat valódinak.

Kiemelte, hogy házkutatást és vagyonosodási vizsgálatot is folytattak ellene, de az mind eredménytelenül végződött. Márpedig álláspontja szerint hatalmas összegekről van szó, amik nem lehetnek nyom nélküliek.

Mindezekre tekintettel kérte, hogy az ellene emelt vádak alól mentsék fel, és szüntessék meg velem szemben a büntetőeljárást.

A fellebbezések - az azokban csak részben hivatkozott okokból - a következők szerint alaposak.

A másodfokú bíróság a kétirányú fellebbezésekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt, teljes terjedelmében bírálta felül.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárásjogi szabályokat túlnyomó részt megtartotta, a Be. 607. § (1) bekezdésében és a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt - az ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezető - eljárási szabálysértést az ítéletábla nem észlelt.

Az elsőfokú bíróság eleget tett a tárgyalás folytonosságával kapcsolatos Be. 518. §-ában rögzített, a tárgyalási időközzel és a tárgyalás folytatásával kapcsolatos jogszabályi követelményeknek.

Nem felel meg azonban az eljárásjogi szabályoknak az, amikor az elsőfokú bíróság a 2018. október 12-i előkészítő ülésen a „tárgyalás folytatásáról” rendelkezett, tekintettel arra, hogy nem tárgyalást, hanem előkészítő ülést tartott (29. sz. jkv. 5. old. utolsó bekezdés).

Megállapította a másodfokú bíróság azt is, hogy az elsőfokú ítélet kihirdetését követően elmaradt az ítélet rendelkező részének kézbesítése a jelenlévő fellebbezésre jogosultak számára, holott ezt a Be. 549. § (4) bekezdése előírja (50. sz. jkv. 2. old.).

Ügyészség észrevétele alapján a másodfokú bíróság a Balassagyarmati Törvényszék elsőfokú eljárás idején hatályos ügyelosztási rendjéből megállapította, hogy a bíró a Salgótarjáni Járásbíróságnak a Balassagyarmati Törvényszékre 2018. szeptember 15. napjától kirendelt büntető ügyszakos bírója, míg a tanácselnök a Balassagyarmati Törvényszék polgári és gazdasági ügyszakos tanácselnöke. Az elsőfokú bírói tanács összetétele így megfelelt a Be. 13.§ (3) bekezdésében előírtaknak.

A fentiekben észlelt eljárási szabálysértések olyan ún. relatív eljárási szabálysértések, melyek nem hatottak ki a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására, illetőleg a büntetés kiszabására.

A védő a nyomozás törvényessége kapcsán sérelmezte, hogy a vádlott 2013. augusztus 11-i tanúkihallgatását követően csak 2017. május 25. napján került sor gyanúsított kihallgatására és konkrét bizonyíték megjelölésére nem került sor a gyanúsítás közlésekor. Ez a körülmény bár iratszerű, azonban nem tekinthető olyannak, amely a nyomozás törvényességét sértené. Az ügyben lefolytatott jelentős tartamú nyomozás, mely nagyszámú nemzetközi jogsegély igénybevételét is szükségessé tette, indokolta a vádlottnak a tanúkenti meghallgatását követő hosszú idővel történő gyanúsított kihallgatását.

A szembesítések védő által sérelmezett elmaradása kapcsán megállapította az ítélőtábla, hogy önmagában a szembesítés nyomozati eljárásban történő elmaradása nem teszi a tanúk vallomását megkérdőjelezhetővé. A bírósági eljárásban a bíróság megkísérelte a vádlott és a releváns vallomást tevő tanúkkal történő szembesítést, míg a felolvasással tárgyalás anyagává tett tanúk vallomása vonatkozásában bizonyítási indítvány tételére a védelem részéről is csak a tanú5 esetében került sor, aki azonban a Rendőrkapitányság tájékoztatása szerint külföldön tartózkodik, ismeretlen helyen, így a szembesítése nem volt végrehajtható.

Az, hogy a vádlottnak csak az iratismertetés során volt lehetősége megismerni a nyomozás során meghallgatott tanúk vallomását, megfelel az eljárási szabályoknak, a másodfokú bíróság ebben a körben nem észlelt olyan szabályszegést, mely kihatott volna bármely bizonyítási eszköz felhasználhatóságára.

A tanú1 meghallgatásával összefüggésben az volt megállapítható, hogy a bíróság a 2019. január 10-i tárgyaláson (40. sz. jkv. 7. old.) állást foglalt tanú1 vonatkozásában, amikor rögzítette, hogy a vallomását nem olvassa fel, mivel az nem képezi az eljárás alapját. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletében sem értékelte nevezett tanú vallomását. Tekintettel arra, hogy a tanú1 2012. június 6-i nyomozati kihallgatása során (nyomozati irat 6. kötet 269. old.) kifejezetten akként nyilatkozott, hogy nem tud a fia tevékenységéről, a vallomásának mellőzése a bizonyítékok közül helytálló.

Az elsőfokú bíróság ítélete túlnyomó részt megalapozott, de a tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja alapján részben hiányos. Ez a részbeni megalapozatlanság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint, az ügyiratok tartalma alapján a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető volt, így az ítélőtábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiak szerint kiegészíti, illetve helyesbíti:

- Az ítélet 2. oldal 2. bekezdését kiegészíti azzal, hogy a vádlott értékesítési vezetőként dolgozik, iskolai végzettsége érettségi. (előkészítő ülés: 29. sz. jkv. 3. old. 3. bek.)
- A 2. oldal 5. bekezdését (1. pont) kiegészíti azzal, hogy a vádlott a Bt.-nek 2008. december 19-től 2010. december 28-ig volt a tagja. (nyomozati irat 2. kötet 3. old. - cégmásolat)
- Ugyanezen bekezdés utolsó előtti mondatát kiegészíti azzal, hogy a társaság a Takarékszövetkezethél nyitott bankszámlájának lezárására 2011. április 26-án került sor. (nyom. ir. 2. kötet 4. old. - cégmásolat)

- A 2. oldal 6. bekezdését (2. pont) kiegészíti azzal, hogy a Kft1. Zrt1.-nél 2010. január 12-én nyitott bankszámlájának lezárására 2012. november 16-án került sor. (nyom. ir. 4. kötet 463. old. - cégmásolat)
- A 2. oldal utolsó bekezdésében a Kft3. egyedüli tulajdonosa és vezető tisztségviselője a tanú6 helyesen 2009. január 28-án lett. (nyom. ir. 6. kötet 153. old. - üzletrész adásvételi szerződés, 2. kötet 33. old. - cégmásolat)
- A 3. oldal első bekezdésében feltüntetett bankszámlák a váddal érintett időszakban fennálló bankszámlák, és a Zrt2.-nél 2008. július 4-én nyitott bankszámla száma helyesen: -505, valamint a társaság felszámolási eljárása helyesen 2009. április 17-én indult meg és 2010. július 29-én fejeződött be, majd a cég hivatalból történő törlésére 2010. november 15-én került sor. (nyom. ir. 2. kötet 33. old. - cégmásolat)
- A 3. oldal 2. bekezdésében a Kft2. az Rt.-nél vezetett bankszámlájának száma helyesen: 005. (nyom. ir. 2. kötet 86. old. - cégmásolat)
- A 3. oldal 3. bekezdésében a tanú7 címe helyesen 9. szám. (nyom. ir. 2. kötet 65. old. - cégmásolat)
- A 3. oldal 3. bekezdését kiegészíti azzal, hogy a Kft4. bankszámlája volt még az érintett időszakban a 2007. november 8-án nyitott és 2009. április 6-án lezárt, a Zrt2.-nél vezetett 110 számú bankszámla (nyom. ir. 2. kötet 69. old. - cégmásolat).
- A 3. oldal 3. bekezdésében a Kft4. a Takarékszövetkezet2-nél vezetett 374-00000000 bankszámlájának nyitására helyesen 2008. január 8-án került sor. (nyom. ir. 2. kötet 69. old. - cégmásolat)
- A 3. oldal 4. bekezdését kiegészíti azzal, hogy a Kft5. bankszámlája a Banknál 2009. április 1-jén nyitott -00000000 bankszámla volt. (nyom. ir. 4. kötet 469. old. - cégmásolat)
- A 3. oldal utolsó előtti bekezdését kiegészíti azzal, hogy a társaság a Bank2-nél vezetett bankszámlájának megnyitására 2000. május 19-én került sor, és a társaság ellen 2012. április 2-án felszámolási eljárás indult, melynek eredményeként került sor a társaság törlésére. (nyom. ir. 4. kötet 93. old. - cégmásolat)
- A 4. oldal első bekezdését kiegészíti azzal, hogy a Kft6. felszámolási eljárásának befejezésére 2013. július 25. napján került sor, és bankszámlája a Zrt1.-nél 2003. április 16-án nyitott 281-0számú bankszámla volt. (nyom. ir. 4. kötet 485. old. - cégmásolat)
- A 4. oldal 5. bekezdésében a Kft7.-től származó 47 valótlan tartalmú számla beszerzésére helyesen 2009. február 13. és 2009. április 28. között került sor. (nyom. ir. 1. kötet 112-124. old. - számlák)
- A 11. oldal 2. bekezdését követően azt is rögzíti, hogy a Kft4.részéről a Bt-nek kibocsátott számlákon a Kft4. bélyegzőjének lenyomatán irányítószámként - a helyes 6-as irányítószám helyett - 0 szerepelt. A számlákon számlakiállítóként tanú8-at tüntették fel, holott a kft4.

ezen időszakban bejelentett alkalmazottakkal nem rendelkezett, a társaság tagjai között sem volt ilyen nevű személy.

- A 14. oldal 5. bekezdésében a 2009. I. negyedéves áfa bevallás időpontja helyesen 2009. április 20. (nyom. ir. 6. kötet 76. old. - a Bt. folyószámla kivonata), míg a 2009. III. negyedéves áfa bevallás időpontja helyesen 2009. október 20. (nyom. ir. 6. kötet 76. old. - a Bt. folyószámla kivonata, 12. kötet 347. old. - áfa bevallás)
- A 14. oldal utolsó előtti bekezdésének utolsó sorában a vádlott által társasági adónemben okozott vagyoni hátrány összesített összege helyesen 63.573.000 forint. (nyom. ir. 21. kötet 10. old. - a szakértői véleménye - az összegből kitűnően megállapítható, hogy tévesen a Kft1. esetében okozott vagyoni hátrány került itt feltüntetésre az elsőfokú ítéletben)
- A 15. oldal első bekezdésében a Kft5.-től származó 90 valótlan tartalmú számla beszerzésére 2010. február 11. és 2010. június 29. között került sor. (NAV feljelentés)
- A 26. oldal 2. bekezdésében a Kft1. 2010. évi I. negyedéves áfa bevallása benyújtási ideje helyesen 2010. április 20., a 2010. évi III. negyedéves áfa bevallás benyújtási ideje helyesen 2010. október 20., míg a 2010. évi IV. negyedévi áfa bevallás benyújtási ideje helyesen 2011. január 20. (nyom. ir. 6. kötet 91. old. - NAV folyószámla kivonat), míg 2011. április 20-án helyesen a 2011. évi I. negyedéves áfa bevallás benyújtására került sor. (nyom. ir. 6. kötet 99. old. - NAV folyószámla kivonat)
- A 26. oldal 2. bekezdésében helyesen a vádlott a 331 valótlan tartalmú számla alapján a 2010. I. negyedévi általános forgalmi adóbevallásban 6.354.000 forint, 2010. II. negyedévi általános forgalmi adóbevallásban 21.537.000 forint, 2010. III. negyedévi általános forgalmi adóbevallásban 31.573.000 forint, 2010. IV. negyedévi általános forgalmi adóbevallásban 28.021.000 forint, 2011. I. negyedévi általános forgalmi adóbevallásban 18.545.000 forint, 2011. II. negyedévi általános forgalmi adóbevallásban 27.647.000 forint levonható adót tüntetett fel, ezáltal a Kft1. általános forgalmi adó fizetési adókötelezettségét 2010. évben összesen 87.485.000 forinttal, 2011 évben pedig 46.192.000 forinttal csökkentette jogosulatlanul.
A Kft1. vezető tisztségviselőjeként általános forgalmi adónemben összesen 133.677.000 forint vagyoni hátrányt okozott. (nyom. ir. 6. kötet 324-326. old. - az igazságügyi adó- és könyvszakértői véleménye)
- A 26. oldal 4. bekezdés első mondat is helyesbítésre szorult az összeg tekintetében, az helyesen 202.765.000 forint. A második mondatban szereplő összeg 355.884.559 forint.

Az így kiegészített és helyesbített tényállás már mindenben megalapozott, az a vádlott tagadásával szembenálló részében is a bizonyítékok okszerű, logikus mérlegelésén alapult, ily módon a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

Az elsőfokú bíróság eleget tett indokolási kötelezettségének. A bizonyítékok értékelése kapcsán az elsőfokú bíróság által felhívottak nagyrészt megfelelnek a rendelkezésre álló vallomások és iratok tartalmának. Iratellenességet - amely az ügy érdemére nem hatott ki - az alábbiakban észlelt a másodfokú bíróság:

- Az ítélet 28. oldalának 6. bekezdése kiegészül azzal, hogy a Kft2. sem foglalkozott faáru kereskedelemmel a tanú17 és a tanú18 vallomásai szerint. (nyom. ir. 6. kötet 196-200. és 215-220. old. - tanúk vallomásai)
- A 28. oldal utolsó előtti bekezdésében a nemzetközi jogsegély keretében a szlovák hatóság előtt meghallgatott tanúk vallomásaival összefüggésben iratellenes azon megállapítás, hogy a „tanúk” vallomásának lényege az volt, hogy a tanú4 nevű személlyel tartották a kapcsolatot, erre kizárólag a tanú9 nyilatkozott, megnevezve a tanú4-t. Az elsőfokú bíróság által értékelt tanúvallomások közül a tanú9, tanú10, tanú11, tanú12, tanú13 és tanú14 a faanyag értékesítése vonatkozásában tettek vallomást, míg a tanú15 és a tanú16 a fuvarozás vonatkozásában tettek nyilatkozatot.

Ezt meghaladóan az ítéletben hivatkozottak megfelelnek az iratok tartalmának, mind a vallomások, mind az okirati bizonyítékok tekintetében.

A védő fellebbezése indokolásában az ítélet teljes megalapozatlanságára hivatkozott, azonban ezen megállapítása téves.

A Be. 592. § (1) bekezdésének a) és b) pontja értelmében az elsőfokú bíróság ítélete akkor megalapozatlan teljes egészében, ha az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást vagy a tényállás teljes egészében felderítetlen.

Jelen eljárásban azonban a tényállás megállapítására az elsőfokú bíróság részéről sor került, az a körülmény, hogy a tényállás hiányos vagy kisebb részben téves, nem eredményezi az ítélet teljes megalapozatlanságát, csak annak részbeni megalapozatlanságát, mely azonban kiküszöbölésre is került.

Az a védői hivatkozás, hogy a vádlottnak a Bt. vonatkozásában 2010. december 28. napját követően nem volt képviseleti jogosultsága, míg a Kft1. 2015. július 9-én felszámolási eljárás alá került és ezt követően nem volt lehetősége az adóügyekbe betekinteni és az ott született határozatokat megfellebbezni, nem érinti jelen eljárás lefolytatását.

A büntetőügyben eljáró bíróságot a Be. 7.§ (5) bekezdése alapján az adóügyben hozott határozatok, illetőleg azok megállapításai nem kötik, a bizonyítási eljárás lefolytatására teljes terjedelmében sor kell, hogy kerüljön. Az, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményéhez képest az adóhatósági eljárásban megállapítottakkal azonos következtetés levonására került sor nem abból következik, hogy esetlegesen a bíróság automatikusan az adóügyben hozott határozatokat fogadta volna el.

Az a védelmi érvelés, hogy a vádlott megrendelői felé a Bt. és a Kft1. által kiállított számlák valódiságát az adóhatóság elfogadta és ebből következően a Bt. és a Kft1. által befogadott számláknak is valós gazdasági eseményen kell ezáltal nyugodniuk, téves.

Annak megállapításához, hogy a számlán feltüntetett gazdasági esemény valós-e az szükséges, hogy a számlán feltüntetett valamennyi körülmény megfeleljen a valóságnak, így, hogy a gazdasági esemény a számlán feltüntetett szereplők között realizálódjon.

Megállapíthatóan a vádlott a Bt. és a Kft1. nevében eljárva kötött szerződést a megrendelőivel a faanyag értékesítése céljából. Ilyen szempontból tehát ténylegesen a vádlott gazdasági társaságai és a megrendelő gazdasági társaságok között létrejött a gazdasági esemény, melynek keretében a faanyag leszállításra, illetőleg az ellenérték kifizetésre is került. Ténylegesen azonban a vádlott társaságai által tovább értékesített faanyag beszerzésére nem a számlákon feltüntetett társaságoktól

került sor. A könyvelésben szerepeltetett számlák valódisága dőlt meg azáltal, hogy a vádlott nem a számlákon feltüntetett gazdasági társaságoktól szerezte be a faanyagot, hanem közvetlenül a szlovákiai cégektől.

Az elsőfokú bíróság részletes indokát adta annak, hogy - különös figyelemmel azon, a számlákat kiállított társaságok ügyvezetői által tett tanúvallomásokra, mely szerint gazdasági tevékenységet nem végeztek - miért állapította meg, hogy ténylegesen nem az adott társaságoktól került sor a faanyag beszerzésére.

Az a védői érvelés, hogy nem került konkrétan megjelölésre, hogy a vádlott milyen módon követte el a terhére rótt bűncselekményeket, és önmagában a számlákon megjelölt dátumok nem alkalmasak arra, hogy a kereskedelmi folyamatot bemutassák, szintén téves. A jelen eljárás tárgyát a költségvetésnek okozott vagyoni hátrány képezi többek között. Az által, hogy a számlák vonatkozásában az azokon feltüntetett gazdasági események valótlansága bebizonyosodott, annak, hogy az adott számlákon szereplő eseményekből, más szereplők között valami megvalósult-e, nincs relevanciája.

Az által, hogy a gazdasági esemény nem a számlát kiállító és a számlát befogadó gazdasági társaság között realizálódott, a számlának a könyvelésben és az adóbevallásban történő szerepeltetésére már nem lett volna mód.

A védő azon hivatkozása, hogy nincs adat arra, hogy a vádlott a beszállítói társaságok létrehozásában, működésében ténylegesen részt vett volna, iratellenes, tekintettel arra, hogy a nyomozás során mind a tanú2, mind a tanú6 felismerte a vádlottat a fényképről történő felismerésre bemutatás alkalmával.

A tanú6, mint a Kft7. és a Kft1. ügyvezetője, míg tanú2, mint a Kft5. ügyvezetője tett ilyen tartalmú tanúvallomást.

Tény, hogy a bírósági tárgyaláson már mindketten akként nyilatkoztak, hogy nem ismerik a vádlottat, azonban ebben a körben figyelemmel kell lenni arra, hogy a nyomozati vallomásuk szerint a találkozásukra az üzletész adásvétele során került sor, melyre a tanú6 esetében a Kft7. vonatkozásában 2009. január 28-án, a Kft1. tekintetében 2010. december 7-én került sor, míg a tanú2 esetében a Kft5. esetében 2009. december 1-jén. Figyelemmel arra, hogy a tanúk bírósági kihallgatására 2018. november 22-én került sor, az eltelt tetemes idő magyarázhatja, hogy már nem ismerik fel a vádlottat. Ezen felismerésnek azonban azért nincs jelentősége az ügy szempontjából, mivel a vádirat sem tartalmaz olyan megállapítást, amely arra utalna, hogy a vádlott a társaságok üzletészeteinek a vádban szereplő személyek által való megszerzésében közreműködött volna.

Az a védői hivatkozás, hogy a tanú4 tanúvallomásában nem tudta megjelölni, hogy konkrétan mely időszakban találkozott a vádlottal Szlovákiában, a 2018. november 22-i tárgyaláshoz képest az időben lényegesen korábban tett nyomozati tanúvallomásában foglaltakat nem kérdőjelezi meg, különös figyelemmel arra, hogy az ott elmondottakat a tárgyaláson is fenntartotta. Következetes volt abban, hogy a vádlottat a nyomozás során többször is fényképtablóról felismerte és hogy a kérdéses cégek nevében 2005. és 2014. között került vele kapcsolatba (nyom. ir. 6. kötet 254. old. - tanú 2015. szeptember 8-i kihallgatása, melyet fenntartott 2016. január 5-i kihallgatása és a fényképről történő felismerésre bemutatás során - nyom. ir. 6. kötet 259. old., ill. nyom. ir. 6. kötet 261-264. old.) A 2018. november 22-i tárgyaláson már nagyrészt nem emlékezőnek vallotta magát, de ez teljes mértékben életszerű, tekintettel arra, hogy a nyomozati kihallgatásához képest is eltelt további 3 év, míg a cselekménytől már mintegy 8 év.

A védőnek a 2. tényállási pont vonatkozásában kifejtett érvelése, hogy sem a vádirat, sem az ítélet nem tartalmazza pontosan az elkövetési magatartás leírását, szintén megalapozatlan.

A váddal érintett időszakban a vádlott volt mind a Bt.-nek, mind a Kftl.-nek a vezető tisztségviselője, illetve képviselőre jogosult tagja, ezt a cégmások egyértelműen alátámasztják. Az ő kötelezettsége és felelőssége volt a beszámolók elkészítése, melyek a nyomozás során beszerzésre kerültek, rendelkezésre állnak. Az, hogy a vádlott a Bt.-ben 2010. december 28. napjával történő ügyvezetői tisztsége megszűnését követően már nem is adhatta be a beszámolókat, mivel a társaság képviselőjében már nem járhatott el, alapos, azonban jelen ügy szempontjából azért irreleváns, mivel a Bt. vonatkozásában kizárólag a 2009. évi tevékenység került vád tárgyává tételre, az utolsó, vádban elbírált cselekmény ezen társaság vonatkozásában a 2009. évi társasági adó 2010. április 29-i bevallása. Ekkor a vádlott volt még a betéti társaság vezető tisztségviselője.

A védői fellebbezéssel szemben a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értékelte bizonyítékként az szakértői véleményeit, illetőleg tárgyaláson tett nyilatkozatát. Annak megállapítása - ahogy arra a tárgyaláson a szakértő helyesen hivatkozott -, hogy az adott számlák valós gazdasági eseményeken alapulnak-e, a bizonyítási eljárás lefolytatásának eredményéhez képest a bíróság és nem a szakértő feladata.

A bíróság a bizonyítás lefolytatása során az adóhatóság által is hivatkozott és vád tárgyává tett számlák vonatkozásában megállapította, hogy azok nem valós gazdasági eseményen alapulnak. Ezért azon szakértői vélemények, melyek ezen számlák felhasználásának adóhiány vonzatára irányultak, megalapozottak, az eljárás során felhasználhatók.

Rámutat a másodfokú bíróság, hogy a szakértő véleményei elkészítésekor nagyrészt az adóhatóság által megállapított adóhiányokat állapította meg, ott, ahol eltérés volt, annak okát adta, így a szakértői vélemények alkalmasak voltak a bizonyítékként történő felhasználásra, illetőleg arra, hogy az elsőfokú bíróság a tényállását azok tartalmára alapítsa.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság - ítéletének indokolásából kitűnően - a szakértő által megállapítottakat elfogadta, azonban ítéletében a Kftl. általános forgalmi adónemben megállapított adóhiány összegének megállapításakor attól eltérő, az ügyészi vádban szereplő összegeket rögzített a tényállásában. Figyelemmel arra, hogy ezen összegek alkalmazásának indoka nem volt, az ítélet tábla a szakértői vélemény által megállapított összegekkel korrigálta - ebben a körben - a tényállást.

A vádlotti védekezés el nem fogadásának sérelmezésével a védő az elsőfokú bíróság bizonyíték értékelő és mérlegelő tevékenységét támadta, mely azonban nem foghatott helyt.

Az elsőfokú bíróság logikus, az iratok és a tanúk vallomásai által alátámasztott tényállást állapította meg. Számot adott arról, hogy a vádlott védekezésével szemben miért állapította meg a tanúk vallomásai, a külföldön meghallgatott tanúk vallomásai, illetőleg a vádlott társaságai irányába számlákat kibocsátó cégek cégiratai és adóvizsgálatainak eredményeihez képest, figyelemmel a szakértő megállapításaira is, hogy ténylegesen a gazdasági események nem a számlán feltüntetett cégek között realizálódtak.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyenként, összességében értékelte, tényből tényre helyesen következtetett.

Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, és törvényes a cselekmények minősítése is.

A másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett a Btk. 2. §-ában foglaltakat.

Az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette ítéletében, hogy a cselekmény elkövetésekor hatályos törvényhez képest a cselekmény elbírálásakor hatályos új büntető törvény a feltételes szabadságra bocsáthatóságra vonatkozó rendelkezésekre figyelemmel kedvezőbb elbírálást eredményez.

Tévedett a fellebbviteli főügyészség, amikor átiratában annak megállapítását kérte, hogy a vádlott cselekménye a költségvetési csalással szemben az 1978. évi IV. törvény 310. §-ába ütköző adócsalás büntettként minősítendő.

A vádlott cselekménye több részcselekményből állt, és a vád tárgyává tett és az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásban szereplő utolsó részcselekmény a Kft1. 2011. évi társasági adóra vonatkozó bevallásának 2012. március 22-i bevallása volt. „Amennyiben az elkövetési magatartás több részcselekményből áll, az utolsó részcselekmény időpontja tekintendő elkövetési időnek” (EBD.2017.B.16.), jelen esetben pedig az elkövetési idő 2012. március 22-én zárult le.

A bűnhalmazatban lévő valamennyi bűncselekmény elkövetésére a hatályos Btk. 2013. július 1-jei hatályba lépése előtt került sor, vizsgálnia kellett az elsőfokú bíróságnak, hogy az elkövetéskor, illetve az elbíráláskor hatályban lévő büntető törvény alkalmazható-e (BH2019.153.).

Tekintettel arra, hogy a bűncselekmény elbírálása során vagy az elkövetéskor, vagy az elbíráláskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni és azok kombinálása nem lehetséges (BH2017.78.), a másodfokú bíróság megállapította, hogy az 1. tényállási pont esetében az utolsó részcselekmény elkövetésével, - a már hivatkozott 2012. március 22-i adóbevallásra figyelemmel, - az 1978. évi IV. törvény 2012. március 22-én hatályos rendelkezései irányadóak, mint az elkövetéskori büntető törvény.

Az 1978. évi IV. törvény 310. §-át a 2011. évi LXIII. törvény 2. §-a 2012. január 1-jai hatállyal akként módosította, hogy a korábbi adócsalás helyett a költségvetési csalás bűncselekményét vezette be. Ily módon már a vádlott cselekményének elkövetésekor cselekménye nem adócsalásként, hanem költségvetési csalásként minősült.

A 2012. március 22-én hatályos 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, de a (2) bekezdés bb) alpontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntetettét öttől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni - az adóbevétel csökkenés az 1978. évi IV. törvény 138/A. § d) pontja alapján különösen nagy -, mely büntetés azonos az elbíráláskor hatályos Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, de az (5) bekezdés b) pont szerint minősülő és büntetendő költségvetési csalás büntette öttől tíz évig terjedő szabadságvesztés büntetésével. Ebből következően a költségvetési csalás büntette esetében is azonos az elbíráláskori büntető törvény büntetési tétele az elkövetéskori büntető törvény büntetési tételével, nem csak a számviteli rend megsértése büntette és a hamis magánokirat felhasználásának vétsége esetében.

Figyelemmel arra, hogy az elbíráláskor hatályos Btk. feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezése (Btk. 38. § (2) bekezdés a) pont szerinti kétharmad utáni feltételes szabadság) kedvezőbb, mint az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény rendelkezése (1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdés szerinti háromnegyed utáni feltételes szabadság), helyes az elsőfokú bíróság azon döntése, hogy a vádlott cselekményét az elbíráláskor hatályos Btk. szerint bírálta el. [4/2013. (X.14.) BK vélemény]

Az elsőfokú ítélet jogi indokolásában írtakat a másodfokú bíróság is osztja, azonban az ítélet rendelkező részében a költségvetési csalás büntettének megnevezése téves.

A Be. 561. § (2) bekezdés c) pontjának értelmében az ügydöntő határozat rendelkező része tartalmazza „a bűncselekmény Btk. szerinti megnevezését az alkalmazott törvényhely feltüntetésével - ideértve a bűncselekmény minősített esetének megállapításakor a bűncselekmény alapesetét meghatározó törvény helyet is -, a bűncselekmény büntetti vagy vétségi megjelölését, több rendbeli vagy folytatólagos bűncselekmény esetén ennek megjelölését, gondatlan alakzat esetén ennek megjelölését, továbbá az elkövetői és elkövetési alakzat megjelölését”.

Ezen törvényhelyből kitűnően az ítélet rendelkező részében a költségvetési csalás büntette esetében a „különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett” kitétel alkalmazása indokolatlan volt, a bűncselekmény megnevezése helyesen 1 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont]. Egyebekben a további bűncselekmények megnevezése törvényes.

Megjegyzzi az ítélet, hogy a bűncselekmény rendelkező részben történő ilyen megjelölését még az 1998. évi XIX. tv. vezette be 2008. július 1 napjától kezdődően.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabás szempontjait megfelelően állapította meg, azok megfelelnek az 56/2007. BK véleményben foglaltaknak.

Helyesen ismerte fel, hogy a jelentős időmúlás ténye olyan nyomatékos enyhítő körülmény, melyre figyelemmel a Btk. 82. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazása indokolt, s erre figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított szabadságvesztés tartam azon túlmenően, hogy törvényes, még arányos is, mind a vádlott cselekvőségével, mind a súlyosító és enyhítő körülményekkel. Annak lényeges súlyosítására vagy enyhítésére a másodfokú bíróság nem látott indokot. A védő által a nyilvános ülésen az időmúlás kapcsán hivatkozott korlátlan enyhítésnek nincs jogszabályi alapja.

Az ilyen tárgyi súlyú bűncselekményt elkövető vádlott egyértelműen méltatlanná vált a közügyek gyakorlására, ezért az attól való eltiltása törvényes és indokolt, annak tartama igazodik a kiszabott szabadságvesztés tartamához.

A két társaság vezető tisztségviselőjeként kiemelt tárgyi súlyú bűncselekményt elkövető vádlott esetében a foglalkozástól eltiltás alkalmazása szintén indokolt és szükséges, annak tartama is megfelel a törvény előírásainak.

A másodfokú bíróság vizsgálta a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja, (2) bekezdés szerinti vagyonekbevitel alkalmazásának lehetőségét. Megállapította, hogy a bírósági eljárás során beszerzett NAV határozatok az adóhiányt megállapították, annak megfizetésére kötelezést tartalmaznak, illetve időközben a gazdasági társaságok felszámolására is sor került, így ebben a körben a fellebbezési fűgyészség átiratában foglaltakat osztva, megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor nem alkalmazott vagyonekbevitelt a vádlott vonatkozásában.

A feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezés esetében a legkevesebb három hónapra történő utalás szükségtelen, mivel a kiszabott szabadságvesztés 2/3 része messze meghaladja a három hónap időtartamot, ezért azt a másodfokú bíróság mellőzte.

A vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására tekintettel a bűnügyi költség viselésére történő kötelezése is törvényes.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a törvényszék ítéletében nem adott számot a tárgyalási szakban előterjesztett bizonyítási indítványok elutasításáról.

A 2019. február 28-i tárgyaláson a tanú5 és vádlott közötti szembesítésre vonatkozó bizonyítási indítvány elutasítása törvényes és szükséges volt. A tanú5 vonatkozásában olyan információ közlésére került sor, hogy ő külföldön, pontosabban meg nem jelölt címen tartózkodik, így a szembesítésére nem volt lehetőség.

A 2019. január 10-i tárgyaláson előterjesztett, a NAV megkeresésére irányuló indítvány elutasítására, mely a vádlott édesapja által tett bejelentésekre vonatkozott, szintén indokoltan került sor, mivel annak tárgya nem függött össze a jelen eljárás alapját képező váddal.

A 2019. március 22-i NAV megkeresésre irányuló indítvány tekintetében pedig szintén megállapította a másodfokú bíróság, hogy az szükségtelen volt, tekintettel arra, hogy az ügy elbírálásához szükséges valamennyi bizonyíték beszerzésére sor került, azok rendelkezésre álltak.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Balassagyarmati Törvényszék 9.B.150/2018/50. számú ítéletét a fentiek szerint a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta azt a Be. 605. § (1) bekezdése alapján.

Az ítélet érdemére ki nem ható korrekciót igényelt a vádlott lakcíme és az ítélet bevezető részében a tárgyalási napok feltüntetése közül a 2018. október 12-i időpont mellőzése, tekintettel arra, hogy azon a napon előkészítő ülés tartására és nem tárgyalás tartására került sor.

, 2019. november 13.

dr. Magócsi István sk.
a tanács elnöke

. Feledi Tamás sk.
előadó bíró

dr. Raczky Katalin sk.
bíró

A Balassagyarmati Törvényszék 9.B.150/2018/50. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.188/2019/7. számú ítéletében írt változtatással 2019. november 13. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2019. november 13.

dr. Magócsi István sk.
a tanács elnöke